

Тетяна Петриченко

ВИДАВЕЦЬ КНИЖОК ДЛЯ НАРОДУ

(до 175-річчя від дня народження П.Куліша)

Ім'я Пантелеймона Куліша як ніяке інше в українській культурі було досить суперечливим. Це постать неймовірно складна. І як людина, і як митець. Поет, прозаїк, драматург, етнограф, критик, історик літератури, перекладач, фольклорист, публіцист, історик, мовознавець, редактор і видавець - він був причетний до всіх літературно-громадських заходів 40-х років XIX ст.

Після розгрому в 1847 р. Кирило-Мефодіївського братства, заборони друкувати праці його членів, право друку Кулішеві було повернуте тільки в 1856 р. Він з величезною енергією береться за літературну, дослідницьку та видавничу діяльність. Того ж року Куліш відкриває власну друкарню в Петербурзі, де випускає українські твори, зокрема серію «Сільська бібліотека». Це широкопопулярні «метелики» - дешеві книжечки спеціально для народного читання. У цій серії виходять твори Шевченка, Квітки-Основ'яненка, Марка Вовчка, Стороженка, Мордовця, Ганни Барвінок, Номиса, Кузьменка, самого Куліша та дещо з записаного з народних уст. За три роки (1860 - 1862) було здійснено 39 видань.

У 1860 р. вийшло 13 книжок. А саме: «Казка про дівку Семилітку»; «Підбрехач. - На пушання як зав'язано». Оповідання Гр. Квітки (Основ'яненка); Сіра Кобила. Оповідання Іродчука; Чари. Оповідання М.Вовчу.; Лихо не без добра. Оповідання Ганни Барвінок; Восени літо. Оповідання Ганни Барвінок; Дід Мина і баба Минаха. Оповідання М.Номиса; Гамалія. Поема Т.Шевченка; Тополя. Балада Т.Шевченка; Тарасова ніч, Катерина, Наймичка. Поеми Т.Шевченка; Псалми Давидові. Переложив по нашому Т.Шевченко.

У 1861 році вийшли: Граматка. П.Куліша; Гайдамаки. Поема Т.Шевченка; Орися. Ідилія П.Куліша; Бабуся з того світу. Народне оповідання про померлі душі; Очаківська біда. Козацьке оповідання; Півпівника. Гішпанська дитська казочка. По-нашому розказав Панько Казюка

(псевдонім П.Куліша); Дзвонар. Оповідання Данила Мордовцева; Листи з хутора. Лист I і II. Про городи і села; Лист III. Чого стоїть Шевченко, яко поет народний; Лист IV. Про злодія в селі Гаківниці.

У 1862 р. «Сільську бібліотеку» видає ще й друкарня «Департаменту уделов». Серія продовжує популяризувати твори українських письменників. Вийшли оповідання: «Купований розум» Гр. Квітки (Основ'яненка); «Солдатка» Данила Мордовцева; «Не так ждалося, да так склалося» Петра Кузьменка; «Ледащиця»; «Сестра», «Викуп» Марка Вовчка; дума Т.Шевченка «Перебендя»; «Закоханий чорт», «Голка», «Як Бог дасть, то і в вікно подасть», «Вчи лінивого не молотом, а голодом», «Се така баба, що чорт їй на махових вилах чоботи оддавав» Олекси Стороженка; «Січові гості Чуприна і Чортоус», «Гордовита пара», «Листи з хутора. Лист V. Хто такий хуторянин» П.Куліша та уривок з його казки «Циган».

Загалом у серії «Сільська бібліотека» вийшли твори: Т.Шевченка - 8 випусків; П.Куліша - 11; Марка Вовчка - 4; Ол. Стороженка - 5; Ганни Барвінок - 2; Квітки-Основ'яненка - 2; з народних уст - 3.

Видання П.Куліша відзначалися й оформленням. Вони просто, але ретельно виконані, з гарною коректурою. Відчувається небайдужість як самого видавця, так і його найближчого помічника Данила Каменецького.

«Сільська бібліотека» була першою спробою систематичного видання для народу, спробою, що надовго визначила у нас тип саме народної книжки. Окрім Петербурга, склади цих народних видань («метеликів») були в Києві, Полтаві, Харкові, Чернігові, Одесі та Львові. Найпершим популяризатором української книги була студентська молодь. З ними їздили по ярмарках, забиралися у віддалені села. Для селянина, що знався досі лише з «церковною та лубочною московщиною», ці «метелики» були справжньою духовною поживою.

Проф. М. ЗЕРОВ

ВІД КУЛІША ДО ВИННИЧЕНКА

ВІСНИК ФІЛОЛОГІЧНОЇ СЕКЦІЇ
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА
Т. XXII

П. О. КУЛІШ

(МАТЕРІЯЛИ І РОЗВІДКИ)

ЧАСТИНА I

ПІД РЕДАКЦІЄЮ

ДИНСЬКОГО І ФЕД. САВЧЕНКА

П. Куліш.

ЛИСТИ З ХУТОР

ЛЬВІВ, 1906.

НАКЛАДОМ
УКРАЇНСЬКО-РУСЬКОЇ ВИДАВНИЧОЇ СПІЛ.
зарєєстрованої спілки з обмеженою порукою у Льв.

10367

ТКАЧЕНКО

П. КУЛІШ

КНИГОСПІЛКА

1745
№ 6. 5. 92

О. КУЛІШ

ВИДАВНИЦТВО РАДАЙ
КИЇВ-1922-ЛЖИЦІГ

БІБЛІОТЕКА

ЛІТЕРАТУРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ
IV.

ДМИТРО ДОРОШЕНКО

ПАНТЕЛЕЙМОН КУЛІШ

ляйпціг
УКРАЇНСЬКА НАКЛАДНЯ

головні склади:
BERLIN W 62 / ЛЬВІВ / WINNIPEG MAN. (Canada)

ЛІНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК
ІСТОРИЧНО-ФІЛОЛОГІЧНОГО ВІДДІЛУ
№ 53

ПАНТЕЛЕЙМОН КУЛІШ

К ПРАЦЬ КОМІСІЇ ДЛЯ ВИДАВАННЯ
ТОК НОВІТНЬОГО ПИСЬМЕНСТВА

За редакцією
С. ЄФРЕМОВА та Ол. ДОРОШКЕВИЧА

ОБЗВІТКИ ЛАЕТКИ.

міст: II. Куліш: I. Давнє горе. — II. Степова могила. — III. Оріся.

№ 1486

35846

У ЛЬВОВІ 1916

ПОШТОМ І ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“
З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

A 2108/1

-VI, 2

РУСКА ПИСЬМЕННІСТЬ.
VI. 2.

БІБЛІОТЕКА

**ТВОРИ
ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛІША.**

Том другий.

Виданс товариства „Просьвіта“.

IV, 162

ЧЕРНАЯ РАДА

ХРОНИКА 1663 ГОДА.

Сочиненіе

П. А. Кулиша.

*Безупинному другу
Петру Ивановичу
Русаеву*

026131/3

ШЕКСПИРОВІ ТВОРИ

з мови британської
мовою українською

нові переклади

П. А. КУЛІШ

ТОМ ПЕРШИЙ

ОТЕЛЛО
ТРОІА та КРЕССІДА
КОМЕДІЯ ПОМІЛОК

У Львові
з Друкарні Товариства імени Шевченка
на зразок К. Бедерського.
1882

УКРАЇНА.

ЗЛОЖИВЪ П. КУЛІШЪ.

ВІДЪ ПОЧАТКУ УКРАЇНИ ДО БАТЬКА ІМЕЛІНИЦЬКОГО.

Олександрівська Видавня

КІЄВЪ.

Въ Университетской Типографіи.

1845.

ЗАГАЛЬНА БІБЛІОТЕКА

ЛІТЕРАТУРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ
IV.

ДМИТРО ДОРОШЕНКО

ПАНТЕЛЕЙМОН
КУЛІШ

ляйпціг
УКРАЇНСЬКА НАКЛАДНЯ

головні склади:

BERLIN W 02 / ЛЬВІВ / WINNIPEG MAN. (Canada)